

ERIKOISKASVIT VAIHTOEHTONA: *PELLAVA – PELTOJEMME KAUNISTUS*

Maatalousmuseo Sarka, Loimaa 16.10.2018

Elix Oil Oy
Tiina Uusitalo
Viljelysopimukset ja –neuvonta
tiina.uusitalo@elixoil.fi
050 365 1871

Elix®

ELIXIN ERIKOISKASVIVAIHTOEHDOT SOPIMUSVILJELYKASVEIKSI

ÖLJYPELLAVA (PÄÄTUOTE)
tavanomaisena ja luomuna

ÖLJYHAMPPU
tavanomaisena

RYPPI
luomuna

TAKANA HAASTAVAT KASVUKAUDET → RISKIEN HAJAUTUS KOROSTUU

- Vaikka kaksi viimeistä kasvukautta ovat olosuhteiltaan olleet haastavia, riskejä kannattaa kuitenkin hajauttaa ja pitää viljelykierrossa mukana myös pidemmän kasvuajan omaavia erikoiskasveja
  - Onnistuessaan palkitsevat taloudellisesti
  - Epäonnistuessaankin tuottavat hyvää esikasviarvoa, monipuolistavat viljelykiertoa jne.
→ tärkeitä asioita, joita viljelijän voi olla vaikea rahassa mitata
  - Huom. ns. normaalina korjuusyksynä pellavankin jälkeen ehtii vielä kylvämään syysvehnän → onnistuu suorakylvönä suoraan pellavan sänkeen
  - Tänä syksynä vilkkain puintikausi alkoi 20.9. ja kunnan syysmyrskytuulet mahdollistivat sujuvat puinnit

MIKSI ÖLJYPELLAVAA?

- Viljelykierron monipuolistaminen avainasemassa
- Esikasviarvon hyödyntäminen
- Kasvitautilien ja –tuholaisten hallinta
- Ruiskutusten minimointi
- Panoskäyttö maltillista – sopii myös luomuun
- Töiden jaksotus
- Sopimushinnoittelu – tulopuolen hallinta
- Tukien maksimaalinen hyödyntäminen – peltokasvipalkkio
- Loistava maisema-arvo 😊

MIHIN ÖLJYPELLAVAA HYÖDYNNETÄÄN?

- Pääpainopiste: terveystuotteet
    - Kuituvalmisteet, ravintoöljyt, ravintolisät
    - Luontaisesti gluteenittomia
    - Jatkossa päätavoitteena saada elintarvikelaatuista öljypellavaa jatkojalostettavaksi
  - Rehut
    - Pellavarouhetta hevosille
    - Pellavaöljyä omega-3 kananmunia muniville kanoille
- Tavoitteena ammattitaitoiset sopimusviljelijät
- Toimipaikka Somerolla, viljelijät ympäri eteläisen Suomen
  - Ennakkosopimuskausi käynnissä v. 2018 loppuun asti → parempi tonnihinta sadosta

ÖLJYPELLAVAN VILJELIJÄKSI?

Motivaatio,
innostuneisuus,
tavoitteellisuus, halu
oppia uutta,
riskinottokyky...

Kärsivällisyys –
erityisesti puinnin
lähestyessä

Käy niin
suorakylväjille,
kevytmuokkajille
kuin kyntäjillekin

Sopii niin
tavanomaiselle kuin
luomuviljelijällekin

Suunnitelmallisuus –
viljelysuunnitelmat pitkällä
tähtämellä → kasvijärjestys,
kylvösiemenkustannuksen
tasaus, lohkovalinnat...

Ammattitaito – ei toisella
kädellä viljeltävä, vaikei
vaativa olekaan

Vanhallakin
kalustolla pärjää –
uutta tai
tietynmerkkistä
puimuria ei vaadita

ÖLJYPELLAVAN PAIKKA VILJELYKIERROSSA?

- Varmimmat esikasvit pellavalle
  - Kaikki viljat ja apilattomat nurmet
- Huolellisuutta vaativat esikasvit pellavalle
  - Typeä sitovat kasvit: herne, härkäpapu, apilat ym.
    - Vaativat taitoa pellavan typpilannoituksen suunnittelussa → pellava herkkä myöhään maasta vapautuvalle typelle
  - Öljykasvit: rypsi, rapsi
    - Vaativat tarkkuutta samassa viljelykierrossa kasvitautien, esim. pahkahomeen suhteen
    - Myös perunalla ja sokerijuurikkaalla samoja kasvitautisukuja
      - Peitatun kylvösiemenen käyttö
  - Suositus: ei pellavaa pellavan perään – 3 vuotta taukoa ok
  - Pellava ja kumina samassa viljelykierrossa erityisesti peräkkäisinä kasveina haaste
    - Pellavalla käytettävä Ally 50 ST saattaa haitata kuminan itämistä
- Soveltuu myös gluteenittomaan viljelykiertoon
  - Sekä viljelijän että jalostajan etu, että pellavaerät eivät sisällä viljaa
  - Kasvijärjestys vaatii suunnitelmallisuutta, jos viljoja ei kierrossa ole

MILLAISILLA LOHKOLLA ÖLJYPELLAVA VIIHTYY?

Avoin

Valoisa

Tuulinen

Toimiva
vesitalous

Optimi pH 6,5

Ei rikkapainetta

Ei kestorikkoja

Hikevä hieta- tai savimaa

Niukkaravinteinen kivennäismaa

Ei eloperäisille maille

Ei poutiville maille

TÄRKEINTÄ ON TASAINEN KASVUSTO

- Kylvössä (ja muokkauksessa) pitää onnistua
  - Riittävän tiheä, aukoton ja tasainen kylvö → palvelee aina puintiin asti
  - Ei saa kuivattaa maata liikaa muokkaamalla
  - Kylvösyvyys ~3-4 cm
  - Kylvösiemenmäärä ~65 kg/ha
- Kestää myös hallaa – uskaltaa kylvää ajoissa
  - Viileä maa ok → lähtee hitaasti, mutta tasaisesti alkuun
- Kosteuden säilyttäminen avainasemassa

LANNOITUKSELLE LAADUKASTA SATOA

- Pärjää vähällä, muttei ilman
- Pellavalle tärkeitä ravinteita:
  - Typpi ~40-80 kg/ha
  - Kalium ~30-50 kg/ha
  - Rikki ~2 kg S/ 10 N kg
  - Sinkki → hiveniä sisältävän lannoitteen käyttö
- Fosforilannoitukseen huomio, jos maassa on puutetta
- Huomioitavaa:
  - Ravinteet tarjolle heti alkukasvukaudesta
  - Ei karjanlannan levitystä keväällä
- Liika lannoitus tai liian myöhään vapautuva typpi voi aiheuttaa jälkiversontaa, epätasaista tuleentumista, lakoontumista

TAVOITTEENA PUHDAS KASVUSTO

- Pellavan alkukehitys hidasta, se ei varjosta eikä pärjää kilpailussa rikkoja vastaan
- Glyfosaatti-ruiskutus monivuotisille rikoille jo ennen pellavanviljelyä
- Siemenrikkatorjunta ajoissa
  - Ally 50 ST + Gratil-tankkiseos laajatehoisin
  - Muut vaihtoehdot MCPA, Basagran SG, Matrigon 72 SG
  - Pohjavesialueille ei vaihtoehtoja
- Tarvittaessa heinämäisten rikkojen torjunta
  - Targa Super 5 SC, Agil 100 EC ym.
    - Torjuu jääntiviljan, juolavehnän, hukkakauran
  - Select Plus
    - Torjuu kylänurmikan ym. yksivuotiset heinämäiset

PUINTI VAATII MALTITIA...

- Puintiaika tavallisesti syys-lokakuussa
- Riittävästi poutapäiviä ennen puintia
- Paras puintiajankohta tuulinen iltapäivä, kun ilmankosteus pienimmillään
- Tasaisesti tuleentunut, kuiva ja pystyssä oleva kasvusto edesauttaa puinnin sujumista
- Puimurin terän oltava terävä ja hyvässä kunnossa
  - Osa käyttää varaterää ainoastaan pellavalle
- Tarvittaessa tuleentuneen pellavakasvuston voi ruiskuttaa 7 – 14 vrk ennen puintia
Reglonella → kuivattaa vihreät varret ja rikkakasvit → sujuvoittaa puintia

... KUIVAUS TAAS VAUHTIA

- Kuivaus pian puinnin jälkeen matalassa (alle 60 °C) lämpötilassa
  - Tavoite 4 h kuluessa, jotta homeet eivät pilaa laatua
  - Tavoiteltava varastointikosteus 6,5 – 7,5 %
  - Huolehdittava, ettei siiloon pääse kosteutta varastoinnin aikana → homehtumisriski
- Sadon toimitus lajittelupaikkaan ennalta sovittuna ajankohtana
  - Vihervakka, Pöytyä: elintarvikepellavat ja luomupellavat
  - Lantmännen Agro, Somero: tekninen pellava

ÖLJYPELLAVAN PUINTIA

ÖLJYPELLAVA LUOMUVILJELYSSÄ

- Lohkovalinta korostuu → rikkapainetta ja kestorikkoja mahdollisimman vähän
- Kyntö & ennakoiva rikkojen torjunta (kesannot, nurmien niitot ym.) tärkeitä rikkojen hallinnan kannalta
- Tavoitteena aukoton, tasainen, tiheä kylvö → siemenmäärä ~85 kg/ha
- Esikasviksi esim. vilja, sitä ennen typensitojakasvi (apila, härkäpapu tms.)
- Lannoitus edellyttää tarkkaa suunnitelmaa myös rikkojen hallinnalle
  - Ravinteet saatava tarjolle heti kasvun alussa
  - Vinassista hyviä kokemuksia
  - Muut luomulannoitteet (lihaluujauhot yms.) mahdollisia
  - Ei karjanlantaa enää keväällä

ÖLJYPELLAVA LUOMUVILJELYSSÄ

- Rikkaäestykset 1-2 kertaa tarpeen mukaan
  - 1. äestys pellavan ollessa 5-10 cm, toinen kukinnan lähestyessä
- Voidaan viljellä aluskasvin kanssa
  - Esim. puna-apila 3 kg/ha
  - Ei liian aikaista kylvöä (rikkaäestyksen yhteydessä ok)
- Sadosta maksettava luomulisä 400 €/tn

KATELASKELMA 2018 OLJYPELLAVA (A-ALUE, ennakkosopimus 31.12.2018 mennessä tehty)

Tuotot/ha					
Sato		Kg	0,495	1500	742,5
Perustuki		Ha			120
Viherryttämistuki		Ha			74
Luonnonhaittakorvaus, perusosa		Ha			217
Ympäristökorvaus, perusosa		Ha			54
Ympäristökorvaus, lohkoimenpiteet		Ha			36
Peltokasvipalkkio		Ha			64
Tuotot yht.					1307,5
Muuttuvat kustannukset					
Kylvösiemen	Keskiarvo: 1. vuosi ostosiemen (65 kg x 2,565 €/kg), 3 vuotta oma siemen (65 kg x 0,495 €/kg)	Yks.	65,8	1	65,8
Lannoitus, YaraMila Hiven Y (23-3-6)		Kg	0,34	260	88,4
Rikkakasvitorjunta		Yks.	20	1	20
Traktorin poltto- ja voiteluaine (61-80 kW)		t	7,8	3,5	27,3
Puimurin poltto- ja voiteluaine		t	11	1	11
Kuivauksen polttoaine ja sähkö		Kg	0,01	1500	15
Rahtikulut (sadon kuljetusmaksu)		Kg	0,015	1500	22,5
Liikepääoman määrä (50 %)			0,50	252,45	
Liikepääoman korko (5 %)			0,05	126,23	6,3
Muuttuvat kustannukset yht.					256,3
KATETUOTTO A					1051,2
*Lajittelukustannus 4,55 snt/kg					

MIKSI SIIS VALITA ÖLJYPELLAVA VILJELYKIERTOON?

- Tuottopuolessa potentiaalia
  - Yli 1500 kg:n hehtaarisadot realistisia ja tavoiteltavia, potentiaalia yli 2500 kg:n satoihin
  - Sadon hinnoittelu vakaa – hintaluokat tiedossa jo sopimusta tehtäessä
  - Tukipuolella peltokasvipalkkio
- Kustannuksissa tinkimismahdollisuuksia
  - Esim. kuivatus- ja rahtikulut maltillisia
  - Varastointi vaivatonta – toimitus irtotavarana tai suursäkeissä
- Töiden jaksotus: ”kylvä ensimmäisenä, pui viimeisenä”
- Työnkäytössä säästöjä
  - Parhaimmillaan vain yksi ruiskutuskerä

Kiitos!

